

NØRD-TROMS
MUSEUM

Strategiplan for Nord-Troms museum 2020 – 2024

Oktober 2019

Innhold

Innledning	3
Nord-Troms museum	3
Hva er et museum?	3
Satsingsområder for NTRM 2020-2024	5
Visjon og samfunnsrolle	5
Visjon	5
Misjon	5
Samfunnsrolle	5
Bærekraftsmål	6
Verdier	6
Strategier	6
Personale	6
Kompetanse og stillinger	7
Strategier	7
Økonomi	7
Strategier	7
Publikum og besøkstall	7
Strategier	8
Markedsføring	8
Strategier	8
Organisasjonsutvikling	8
Strategier	8
Samarbeidspartnere	9
Museumsnettverk	9
Litteratur	9

Innledning

Nord-Troms museum

Nord-Troms museum AS (NTRM) ble stiftet i 1979 som økomuseum av Nord-Troms historielag. I dag eies museet av 6 kommuner: Skjervøy, Nordreisa, Kvæningen, Kåfjord, Storfjord og Lyngen. Museet fokuserer på samisk, kvensk og norsk historie og kultur og har museumsanlegg i hver kommune som viser et tverrsnitt av det kulturelle mangfoldet i Nord-Troms. I de siste årene har flere familier fra andre deler av verden bosatt seg i regionen. Nord-Troms museums ønsker å være inkluderende i forhold til disse nye etniske gruppene. Nord-Troms museum er et regionalt mangfoldsmuseum.

Tvangsevakueringen og nedbrenningen av Finnmark og Nord-Troms pågikk mot slutten av andre verdenskrig fra oktober 1944 til mai 1945. Tiden var dramatisk og er en viktig del av regionens nyere historie. Derfor har museet valgt å satse på formidling av krigshistorie og kald krig. I tillegg har museet en omfattende gjenstands- og fotografsamling.

Denne strategiplanen er utarbeidet av museumsdirektør/førstekonservator NMF Kaisa Maliniemi i samarbeid med museets ansatte. Det ferdige forslaget er vedtatt av styret til Nord-Troms museum AS. Strategiplanen skal rulleres i takt med Nord-Troms museums forsknings- og utviklingsplan, formidlingsplan og samlings- og bygningsvernplan.

NTRM skal følge ICOMs museumsetiske regelverk.

Hva er et museum?

Museene er kun én av flere institusjoner i samfunnet som jobber med minner, og rammene for det museale arbeidet må derfor være tydelige og avgrenset fra andre institusjoner. Derfor er det viktig å definere hva et museum er.

Det internasjonale museumsetiske regelverket (ICOM) mener at

Et museum er en permanent, allmennyttig institusjon i samfunnets og samfunnsutviklingens tjeneste som er åpen for publikum. Et museum samler inn, konserverer, forsker og formidler og stiller ut materielle og immaterielle kilder til kunnskap om mennesker og miljø for studieformål, utdanning og underholdning.

Et museum bør etterstrebe seg mot profesjonalitet både når det gjelder ansatte og organisasjonsform. I *Museums etikk i praksis* blir museenes profesjonelle oppgaver beskrevet slik:

«Museene forvalter ressurser som historiske gjenstander og samlinger, og gir de ansatte tilgang til et kollegialt felleskap mer stor og variert faglig kompetanse. Det passes på at tilliten museene får fra befolkningen forvaltes med omhu av de ansatte, blant annet ved å sørge for at institusjonsinterne tradisjoner og regler blir fulgt, og at de ansatte har den faglige kunnskapen og de sosiale ferdighetene som arbeidet krever» (Pabst 2016).

Museets *primære* oppgaver er altså å samle inn, bevare, forske i, formidle og stille ut materielle og immaterielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser. Disse oppgavene skiller museene fra lignende institusjoner som private samlinger, opplevelses- og aktivitetssentre (Aasen 2010).

Museene har definert sine arbeidsoppgaver innen fire F:er basert på Stortingsmelding 49. (2008-2009) *Framtidas museum Forvaltning, forskning, formidling og fornying*:

Følgende hovedmål foreslås for museumssektoren:

Forvaltning: Museenes samlinger skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelig for publikum og for forskning. Viktige delmål vil være gode sikrings- og bevaringsforhold samt prioritering og koordinering av samlingene.

Forskning: Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling. Et delmål vil være økt forskningssamarbeid, både i museumsnettverket og mellom museene og forskningsmiljøer i kunnskapssektoren.

Formidling: Museene skal nå publikum med kunnskap og opplevelse og være tilgjengelig for alle. Det innebærer målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.

Fornyning: Gjennom faglig utvikling, nytenking og profesjonalisering, skal museene være oppdaterte og aktuelle i alle deler av sin virksomhet, være solide institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle. Et delmål vil være å utvikle digital forvaltning og formidling.

I denne strategiplanen vil man ta sikte på å utvikle NTRM som en profesjonell og nytenkende institusjon på fire viktige områder - Forvaltning, forskning, formidling fornying. NTRM er gitt oppgave å forvalte regionens museale, menneskelige og økonomiske ressurser på vegne av befolkningen i Nord-Troms. Museet skal på en effektiv og profesjonell måte gjennomføre oppgaver innen de forannevnte F-ene.

Satsningsområder for NTRM 2020-2024

- Tydeliggjøre NTRM som et mangfoldsmuseum
- Personalutvikling
- Publikumsutvikling
- Organisasjonsutvikling
- Forbedre økonomi
- Forbedre markedsføring
- Bli mer synlig

Visjon og samfunnsrolle

Visjon:

Kunnskap for framtiden

Misjon:

Nord-Toms museum skal særlig arbeide med kulturelle møter og brytninger i fortid og samtid.

Synliggjøring av det kulturelle mangfoldet i Nord-Troms er et særlig viktige områder.

Samfunnsrolle:

Stortingsmelding 49 slår fast at

«Det er et overordnet mål at museene gjenspeiler det samfunnet de er en del av. Museene er viktige premissleverandører i et moderne demokratisk samfunn og skal ha en aktiv samfunnsrolle».

Nord-Troms museums skal ta vare på denne oppgaven gjennom faglig utvikling, mangfold, profesjonalisering og nytenkning. Museet skal utvikles til en viktig møteplass og bli en viktigere del av lokalsamfunnet. Museet skal vekke nysgjerrighet, skape debatt, bidra til dialog og ta vare på bærekraftig utvikling.

Nord-Troms museum skal, uavhengig av inntektskilde, beholde kontrollen over integritet og innholdet i sine programmer, utstillinger og aktiviteter.

Bærekraftsmål:

FNs bærekraftsmål er en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe for likeverdighet og stoppe klimaendringer innen 2030. Museene skal spille en viktig samfunnskritisk rolle i arbeidet for at FNs bærekraftsmål nås.

FNs definisjon om bærekraftsmål:

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Verdier:

NTRM skal være

- profesjonell
- inkluderende
- samfunnsengasjert
- bærekraftig

Strategier:

For at NTRM kan ta vare på sin samfunnsrolle og verdier som et mangfoldsmuseum, skal museet bruke følgende strategier:

- Interkulturell dialog
Dialog som strategi kan fungere når museet er åpen for nye stemmer og fortellinger, og er stand til å identifisere uenigheter.
- Samhandling og involvering
- Samarbeid
- Bidra til bærekraftsmål gjennom alle beslutninger som tas på alle nivåer

Personale

NTRM har 8 faste stillinger (6,8 årsverk) i 2019. Fra 2020 økes antallet av ansatte til 9 (7,4 årsverk).

NTRM skal utøve god personalpolitikk.

Kompetanse og stillinger

Direktør, autorisert førstekonservator NMF (Norges Museumsforbund)
Fagkonservator
Teknisk konservator
Regional formidler
Formidler, ansvar for andre verdenskrig og kald krig
Håndverker, bygningsvern
Håndverker/formidler, tradisjonshåndverk og bygningsvern
Kontorleder

Det lyses ut 50 % formidlerstilling knyttet til mangfold og inkludering i 2020.

Strategier:

- HMS-arbeid
- Personalhåndbok, revideres etter behov
- Profesjonalitet, ansatte har mulighet til kursing og videreopplæring
- Øke antall ansatte gjennom faste tilskudd og prosjektutvikling

Økonomi

Museet har en anstrengt økonomi som krever et stramt budsjett. Til tross for de økonomiske utfordringene har NTRM en sunn økonomi, med et sunt forhold mellom egeninntekter og eksterne tilskudd. Disse momentene setter museet i stand til å løse sine oppgaver og sikrer en god utvikling, noe som vi skal fortsette med i neste fire årene.

Strategier:

- Kontinuerlig søkelys på den økonomiske driften, økte egeninntekter og eksterne prosjekttilskudd
- Arbeide for at museet får økt årlig driftstilskudd fra stat, kommune og fylkeskommune
- Søke prosjekter

Publikum og besøkstall

NTRM hadde størst økning av besøkende i 2018 blant museer i Norge. Økningen var på nærmere 100 %. Det er viktig at NTRM fortsetter med å forbedre publikumstilbudet i de neste fire årene.

Strategier:

- Oppgradere og fornye anlegg og utstillinger
- Interessante prosjekter som har betydning lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- Samarbeid med lokale aktører og reiseliv
- Forbedre markedsføringen

Markedsføring

NTRM skal bli mer synlig for besøkende. Dette er et viktig satsningsområde for NTRM de neste fire årene.

Strategier:

- Utarbeide markedsplan
- Utarbeide grafisk profil med maler og logo for å forminske tidsbruk på utvikling av markedsføringsmateriell.
- Samarbeid med reiseoperatører
- Samarbeid med lokale aktører i gjennomføring av arrangementer
- Utvide markedsføringen til omkringliggende regioner som Alta og Tromsø.
- Tydeligere skilting, flagging
- Synliggjøring i sosiale medier
- Merke varebygging
- Jevnlig evaluering av bruken av sosiale medier, synlighet, effekt, respons osv.

Organisasjonsutvikling

Nord-Troms museums er organisert som aksjeselskap som eies av 6 kommuner. Selskapets forretningskontor ligger på Halti i Nordreisa der de fleste ansatte har sitt daglig arbeidsted. Målet for NTRM skal være å nå alle 6 kommuner og gi likt tilbud til alle kommuner så langt det er mulig. NTRM skal være en organisasjon med høy grad av samhandling som utnytter felles ressurser til alles beste.

Strategier:

- Dialog med eiere
- Samarbeid med lokale aktører
- Evaluering
- Vurdere å forandre organisasjonsform fra AS til IKS

Samarbeidspartnere

For Nord-Troms museum er det viktig å ha og opprettholde et godt samarbeid med forskjellige institusjoner og organisasjoner i lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. NTRM har inngått formaliserte samarbeidsavtaler med de nærmeste samarbeidspartnerne i regionen. I tillegg til de som finansierer museumsdrift og prosjekter er følgende instanser relevante for museumssamarbeid:

Formaliserte/formaliseres:

- Halti naturparksenter
- Senter for nordlige folk
- Halti kvenkultursenter IKS– Haltiin kväänisentteri

Andre:

- *Riddu Riđđu*-festival
- Andre museer i Troms og Finnmark
- Universiteter, forsknings- og kunnskapsinstitusjoner
- Museer på Nordkalotten
- Enkelte forskere og ressurspersoner
- Nord-Troms historielag, Lyngen historielag og Skjervøy historielag
- Organisasjoner, foreninger og institusjoner i regionen

Museumsnettverk

Det er et overordnet mål at alle museer som mottar statlig driftsstøtte skal delta i utvikling og drift av nasjonale nettverk. Medlemskapet krever en aktiv deltagelse i nettverkets virksomhet og prosjekter. NTRM er med i disse nasjonale museumsnettverkene:

- Minoriteter og kulturelt mangfold
- Nettverk for demokrati og menneskerettigheter
- Fiskerihistorie og kystkultur

I tillegg samarbeider NTRM med Samisk museumslag/Samisk seksjon i NMF.

Litteratur:

ICOM. Museumsetiske regelverk. (2011). Oslo: Norsk kulturråd.

Museums and the Sustainable Development Goals. (2019). A how-to guide for museums, galleries, the cultural sector and their partners.
<https://curatingtomorrow236646048.files.wordpress.com/2019/08/museums-and-the-sustainable-development-goals-2019.pdf>

Pabst, Kathrin (2016): *Museumsetikk i praksis*. Trondheim: Museumsforlaget.

Regjering. *FNs bærekraftsmål* <https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/mat/fns-barekraftmal/fns-barekraftsmal/id2538121/>

Stortingsmelding 49. (2008-2009) *Framtidas museum Forvaltning, forskning, formidling og fornying*. Oslo: Kultur og kirke departementet.

Aasen, Ann Iren Ryggen (2010): «Hva tar vi vare på?» *En undersøkelse av forholdet mellom avhending og innsamling av gjenstander ved kulturhistoriske museer*. Masteroppgave. Høgskolen i Telemark. https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/2438853/Master_thesis.pdf?sequence=1&isAllowed=y